

Előfizetési feltételek:
Vidékre postán vagy helyben házhoz
Egész évre 16 frt. Fél évre 8 frt.
Negyed évre 4 frt.
Egyes szám 6 krajczár.
Hirdetmények díja:
-hasábs petitsor egyszeri 6 hirdetésnél 12,
kétyszerinél 10, háromszorinál 8 kr.
A nyilvántartási petitsor 50 kr.
Helyegdíj külön 30 kr.
Hirdetmények elfogadtnak a ki-
adóhivatalon kívül egyedül **Hansen-**
stein és Vogler hirdetésfelvételi
hivatalában Budapest: Borotya-utca
3. sz. I. em. Bécs: Wallfischgasse 10. sz.
Prága: Graben 27.

KÖZÉPPART

Politikai napilap.

Szerkesztői iroda:

Belváros, Kalap-u. 15. sz. I. em.
A lap szellemi részét illető minden ké-
relmény a szerkesztőséghez intézendő. —
Bérmertelen levelek csak ismert e-
szektől fogadtnak el. — Kéziratok nem
adnak vissza.

Kiadóhivatal:

Belváros, Lipót-u. 2. sz. földszint (**Ker-**
tesz József könyvnyomdai irodája)
hova a lap anyagi részét illető költsé-
nyek (előfizetési pénzek, hirdetmények
kiadás körüli panaszok) intézendők.

Budapest, ápril 22.

Az államjavarok elidegenítése egyike azon legkényesebb kérdéseknek, a melyhez nehezen szoktatjuk magunkat.

Nem sokkal — alig öt évvel ezelőtt — a pénzügyminiszter még határozottan ellene nyilatkozott „A nemzet vagyonáról“ tett nagybecsű jelentésében azon szándékának, hogy az államuralom mezőgazdasági területe most és még jó ideig örök áron eladassék, földadatának tekintvén oly rendszert állítani föl, mely lehetőleg kisebbitse azon hátrányokat, melyek minden nagyobb állambirtoknál természetesen elő szoktak fordulni.

„Jöhét oly idő — mondja a jelentés — midőn a birtokok értéke nem fog oly nagy mérvben emelkedni, mint most, azok ára inkább állandóvá válik, és lesz elég tőke, mely földbirtokban aránylag csekély kamat mellett elhelyezést keres; akkor, s csakis az esetben lehet cél szerű az államjóságok eladása, ha a rövid idő alatt befolyandó vételára hasznos beruházásokra lesz fordítható, vagy rendkívüli vész esetén, midőn az állam létele forog kérdésben, a védelem és föntartás súlyos terheit könnyítheti.

Alig öt év múlva a 9-es albizottság „átalában azon nézetét terjeszti elő, hogy a pénzügyminiszter kezelése alatt álló államjóságoknak fokonszerű eladását, úgy nemzetgazdasági, mint pénzügyi szempontoknál fogva egyaránt az állam érdekében állónak tekinti.“ Szomorú igazság gyanánt konstatálja, hogy az államjavarok eladása ma már a pénzügyi helyzetnél fogva is elkerülhetlenné vált.

Alig öt éve a fönt idézett nyilatkozatnak. Az abban foglalt feltételek közül nem teljesült egy sem. A földbirtok értéke a rohamos emelkedés után a visszahatás folytán tetemesen hanyatlott; a tőke alacsonyabb kamat helyett magasabbal keres elhelyezést a földművelésnél; külső veszély nem ért bennünket — és mégis az államjavarok eladása a pénzügyi helyzet kikerülhetlen követelménye.

Csak konstatálni akartuk e szomorú hanyatlást, mert hiszen — mint a nemzet, — mi is érezzük a földhöz való ragaszkodás azon érzetét, melyet érez a legutolsó paraszt is; mi is nehezen tudunk elszakadni e talajtól, hogy a bucsuzó dán szivrázó szavaival mondjuk el egymásnak:

We are landless, landless Gregory!

Nem fogunk e tünemény nemzetgazdasági oldalával és társadalmi részével foglalkozni. Irányt adhatott volna földbirtoklási rendszerünknek az állam, mint nagy birtokos, amennyire képes lett volna épen ezen tulajdona alapján a bérleti viszonyok rendszeressé tételére, az ok-szerű gazdálkodás emelésére, hogy ne is említjük, miszerint az újabb nemzetgazdák szerint az állami földbirtok nagyobb szerű társadalmi, kooperatív alakulásokra szolgálhat talajul; mennyire szolgálhatott volna az súlyos idők tartalékaul: most már hiába gondolkozunk rajta. A súlyos idők a béke derítje mellett is bekövetkeztek; s földjeinktől meg kell válnunk, hogy háztetőnket foldozgatni legyünk képesek.

A 153 millió forintból szóló államkölesön reávetette a fejszét államjavarainkra. Elzálogosította. Az apró részletekben eladható államjavarok nagyobb része már értékesítve van; s ami még nincs: két mód áll a törvényhozás előtt, vagy a befolyó összegeket átengedni a kölesön törlesztésére, ami magában is elegendő pénzügyi eredmény, miután 10—12 perzent terhével szabadulunk meg 1—2 perzent jövedelmezőség árán, ha nem volna — fájdalom — még sürgősebb teendők is állami fizetőképességünk föntartására; vagy pedig — a hitelezők beleegyezésével — új födözetet, természetesen, legalább is megfelelő értékben jelelni ki. Ez utóbbi alternatíva azonban legfeljebb akkor lesz effektuálható,

amikor a kölesön konsolidációja, vagy prolon-gációja tárgyában fognak megindulni a tárgyalások.

Az állam folyószükségeit azonban az ingatlanhoz hozzányulni már az előtt is kényszerítene. S miután ez ingatlanok egy része a vallás és közoktatásiügyi miniszterium felügyelete és kezelése alatt levő különféle alapok és alapítványokból áll, a melyek egy részének határozottan állami célra való rendeltetése, állami felügyelet és kezelés alatt állása kétségtelen; önkénytelmentül a kérdés, hogy az állam ily helyzetében nem volna e felelte tanácslatos a zálogilag már lekötött állami javak helyett ezek megfelelő részének illetőleg azon részleteknek, a melyek legelőnyösebben árusíthatók el, elidegenítését kezdeni meg, mi annyival előnyösebb volna, mert ezen, nagyobbára termékeny helyen levő, kitűnő minőségű birtokok átlag holdanként csak 1 frt 5 krt jövedelmeznek, illetőleg a mennyire kivihető volna, — zálogjavakként cserében oly államjavarok helyett jelölni ki, melyeknek előnyös elidegenítése azonnal effektuálható volna?

A hármas törvénykönyv I. része 10. czime, I. Lipót király nyílt levele, százados gyakorlatunk, s a magyarországygyűlés ismételt határozatai szerint a megüresedett egyházi javadalmak interkaláris jövedelmei azoknak betöltéséig, állami szükségletek fedezésére a királyi kincstárba folyván, sőt a mennyiben a Kolonicsiana Conventio azon rendelkezése, hogy az interkaláris jövedelmekre nézve az egyház is osztozozul jelenjék meg, az 1715. XVI. értelmében mellőztetett, ezen jog fentállása magában involválja az egyházi javadalmak iránt a nemzetnek, mint birtokosnak, szabad rendelkezési jogát: viszonyaink között ezen jog tényleges alkalmazásához nemcsak annyiban lehet hozzányulni, hogy e javakat, melyek felett szabadon rendelkezhetik az államkincstár, zálogul köti le, hanem azok egy részét el is lehet idegeníteni, természetesen kárpótlást adva érte a javadalmakat tényleg élvező kath. főpapoknak: felmentvén őket nevezetesen, cserében ősidőben elvállalt bandériális és másnemű kötelezettségeik megfelelő részéről.

Az ezen alapok és alapítványok jogi természetének megvizsgálására kiküldött albizottság jelentése határozottan konstatálván ezen javadalmak állami természetét: nézetünk szerint az interkaláris jövedelmek szaporítása az esetleg megüresülő püspökségek stb. hosszú időig való üresen hagyása által emelhető volna minden oly helyütt, a hol azok üresen tartása nagyobb morális vagy politikai veszteséggel nem jár; úgy ezen interkaláris jövedelem, mint a metán elidegenített rész megmaradó jövedelme az alapítványok és alapok természete szerint a kultusz és közoktatási miniszter tárczájának szükségéit fedezvén első sorban is, a mely szükséglet 4.236.036 forint erejéig már e szomorú évben is az államkincstár bevételeiből fedeztetik akkor, midőn közművelődési és kultur szükségleteink fedezésére oly nevezetes összegekkel vagyunk képesek rendelkezni.

Oszintén megvalljuk, miszerint azon tárcza szükségleteinek ily kis mérvre való szorítása csupán csak a jelen viszonyok szempontjából indokolható; ha azonban a rendeltetésszerűleg e célra felhasználható alapok és alapítványok — mint már mellőzhetlen — az országgyűlés ellenőrzése alatt e célra lesznek fordíthatók: a szükségletek nagyobb fedezetre levén, régi és sürgős sebeink orvoslása e téren nagyobb erővel lesz megkezdhető.

Nem szólunk a társországokat és Fiumét illető alapokról. Azok nem tartoznak reánk. Azonban itt az ideje, komolyan szembe nézni az ügygyel. Főpapjaink áldozatkészsége a tizedről mondott le 1848-ban. Most nem kívánunk semmi lemondást sem részökről.

Amit kívánunk: az egyszerűen csak annyi,

hogy ne próbálják meg a bizottság javaslatának késleltetését, s ne akadályozzák az államot ily nehéz körülmények között sem abban, hogy ezen alapok és alapítványoknak már most kedvező feltételek mellett elidegeníthető részét — föntartván az esetleges jog visszatérítésére igényüket — eladhassa, a többire nézve pedig, a metán kedvező esélyek mellett eladható államjavarokról a zálogterhet ezekre tehesse át; végül pedig, hogy az interkaláris jövedelmek emelése által, különben is e célra rendeltetvén az összes alap — az összes kultur-fedeztet minden, a közadókából befolyó segélyösszeg nélkül, ezen alapok jövedelméből teljesen pótolhassa. Gy. E.

— **A középpárt** mai értekezletén kimondta, hogy az egész törvényhozás szervezését tartotta volna kívánatosnak, miután azonban ezt a jelen állás alatt elérni lehetetlen, sőt magának egy új választási törvénynek alkotása is alig lehetséges, kész a kormány által elbíralt novellával megelégedni. Az ezen novellánál követendő elvek meghatározását jó előre szükségesnek látván, egy 9 tagu bizottság küldetett ki azon utasítással, hogy munkálatát mielőbb terjessze a párt elé.

E bizottságba: Schwarz Gyula, Horn Ede, gr. Károlyi Ede, gr. Csáky Tivadar, gr. Csáky Gyula, Horváth Nándor, Papp Lajos, br. Prónay Dezső és Oláh Gyula lettek megválasztva, a bizottság azonnal megalakulván, elnökké gr. Károlyi Edét, jegyzővé gr. Csáky Gyulát választotta.

— **A Deák-párt** pénteken délután 6 órakor értekezletet tart.

— **Az állam és egyház közötti viszony** megvizsgálására kiküldött 27-es bizottság a vallás- és közoktatási miniszter kívánságára egy héttagu albizottság kiküldését határozta el, mely mindenekelőtt érintkezésbe töve magát a belügy- és igazságügyminiszterekkel javaslatot készít a polgári házasságról.

Ezután javaslatot készít a vallásszabadság és egyenjogúságról, végre készítse el mind azon kérdésekre vonatkozólag, melyek a bizottság működési körébe tartoznak, a tárgyalási sorrendet.

— **Az állam és a katolikus egyház** közötti viszonyok rendezését — a „Reform“ értesítése szerint — Trefort miniszter erősen meg akarja indítani. Evégből kikerült magának az osztrák kormánytól a legújabb osztrák választási törvényekre vonatkozó összes ügyiratokat tanulmányozás végett, miből természetesen azt következtetik, hogy a magyar katolikus egyház jogviszonyait az osztrák minta szerint szándékozik szabályozni.

— **A vidék választási mozgalmairól** a következőket írják: Nagyváradon a Deák-párt meghasonlott, s a jelölt kitiűzését későbbre halasztá. A negyvennyolcas párt Dus László nagyváradai ügyvédet jelölte ki. Nagyváradon a közjogi ellenzék s a 48-as párt egyesültek s mindkét párt Dus L. jelöltségét támogatja, Teleszky chanceai azonban mind ennek dacára igen jók. — Mint a „Magy. Pol.“ hallja, Bittó miniszterelnök ellenjelölt nélkül fog a duna-szerdahelyi kerületben képviselővé választatni.

— **A vörös-könyv** e hét végén vagy a jövő hét elején osztatik szét. Az egész gyűjtemény alig fog 20 okmányból többet tartalmazni, melyek egyike sem politikai, hanem mind nemzetgazdasági s kereskedelmi ügyekre vonatkozó tartalommal bírnak. Az idén még a politikai bevezetés is elmarad. Legérdekesebb okmányoknak mondják az idej vörös könyvben, a suez csatornára vonatkozó jegyzéket.

— **A baloldali kör** ápril 21-diki értekezletén e közjegyzőségi törvény 2-dik és 7-dik (a nyelvi qualificatióra vonatkozó) §§-ait a központi bizottsághoz utasítani határozta, tüzetesebb körülírás végett. A megüresült bizottsági helyekre: Degre Alajost (napló-bíró), Vécsey Tamást (alapítványi) és Hajdu Ignácot (mentelmi) választotta.

— **A romániai vasuti csatlakozás** kérdéséről lapunk keddi számában a „P. N.“ nyomán jelentettük, hogy az a legközelebb tartott minisztertanács egyik tárgyat képezte. Említett lapársunk mai reggeli számában ugyane kérdésre nézve, mely a legellentétes nézeteket keltette, következőket írja:

Hétfői esti lapunkban említettük, hogy a minisztertanács a romániai vasuti csatlakozás kérdésével foglalkozott. Ma több lapban részletekbe közléseket találunk, melyek e vasuti csatlakozás kérdését, (mely tudvaleg övek óta vitattatik és lényegében az osztrák állami vasut-

Pluvra's

társulat egyeduralmának kérdésére reducálható, összeköttetésbe hozzák a 150 millió magyar kölcsön tárgyában alakult consortiummal. Röviden előadjuk, hogy miről van itt szó.

Az orsói csatlakozás által, ha a temesvár-orsói vonal az osztrák államvasút-társaság részére engedélyeztetik s úgy látszik, jelenleg azt kéri, a mint az már régebben is ismételve kéretett, az egész romániai forgalom átvezetettik az osztrák államvasútra és annál bizonyosabban, mert az oláh vasutak az osztrák állami vasut kezeltetésül, mint a keleti vasút-vonal összeköttetése az oláh vasutakkal Brassónál, akkor az osztrák államvasutnak, a magyar állam által subventionált keleti vasutal szemben, helyrehozhatlan elsőbbség van nyújtva; de különben is ha az osztrák állami vasutársulat, melynek tarifái a magyar érdekekre a legkedvezőtlenebbek, a romániai vasutakkal közvetlen összeköttetésbe jut, [egy óriási egyseges vonalon uralkodván: a keleti vasut jövedelmezőségét tönkre silányítja, míg a vasut szerencsétlen sorsán csakis annak nagyrészt a romániai vasutakkal, másrészt a fővárossal való közvetlen összekapcsolatása által javíthatunk.

Természetes tehát, hogy a magyar kormány a brassyói csatlakozási pontot mindenkor melegen védte s még legújabbban is arról volt szó, hogy ez legalább 4-6 évvel előbb létesítsék, mint az orsói. A „P. L.” bécsi távirata szerint ettől most eltértek, s mindkét csatlakozási pont engedélyeztetnék. Hogy pedig ezen ügy miként függ össze a magyar kölcsön-consortiummal, erről a „P. L.” távirata azt mondja, hogy a német pénzügyi közlő 100 millióig van érdekelve az oláhországi vasutaknál, s e piac nem lenne hajlandó a keleti vasut elzáróított második prioritásainak elfogadására, ha nem rendeztetik a csatlakozás kérdése.

Az „Ung. L.” ugyane tárgyban megjegyzi, hogy az osztrák vasuti társulat 21 évi tartamra átvette az oláhországi vasutak üzemét. Ezekre nézve a legnagyobb értékkel bír, hogy az összeköttetés a magyarországi vasutakkal mielőbb létrejött; az osztrák államvasutársulatnak pedig kiváló érdekében áll, hogy ő nyerje meg az engedélyt a temesvár-orsói vasútra. Azon consortium, mely az utolsó kölcsönt elvállalta, legnagyobb részét azon pénzerőkből áll, kik úgy az osztrák államvasut, mint az oláhországi vasutaknál érdekeltek, és ezek állítólag kötelező nyilatkozatot kívánnak a magyar kormánytól, mielőtt a 150 millió kölcsön második felére nézve az optiót gyakorolnak.

A bécsi „N. Fr. Pr.”-ben hasonló híreket találunk, s így — mint látjuk — ezen ügy a journalistikában már meglehetősen sok port vert föl. A kormány remélhetőleg alkalmat fog keresni, hogy erről a képv. házban kimerítő jelentést tegyen, s méltán megvárható, hogy ez minél előbb megtörténjék. Az alarmozó hírek ellenében pedig egyelőre óvatosságra intünk.

— Az osztrák delegatio tagjainak nagyobb része már visszautazott Bécsbe, honnan május 10-ére jönnek le megint Budapestre. A közös hadügyminiszter még ma itt maradt, hogy a hadi bizottság elnökével, b. Majthényi Lászlóval értekezletet tartson. Benedek altábornagy valószínűleg szintén itt marad, hogy a bizottságnak időközben is megadhatta a szükséges fölvilágosításokat.

— Az incompatibilitási bizottság tegnap d. u. 5 órára hirdetett ülésében szándékozott az érdemleges tárgyalást megkezdeni, azonban a bizottságnak több tagja távolléte következtében a tárgyalás megkezdését vasárnapra halasztotta. A bizottság elnöke fölhatalmaztatott, hogy a távollévő tagokat addig értesítse a bizottság azon határozatáról is, hogy az érdemleges tárgyalások vasárnap meg fognak kezdeni és az egymásután következő napokon mindaddig folytatni, míg a bizottság munkáját be nem fejezi. Az ülésen jelen volt a miniszterelnök is.

— Az országos magyar iparegyesület három szakosztálya: a nemzetgazdasági, gépipari, és kézműipari tegnap este együttes ülést tartottak, melyen Mudrony Soma az országos bizottság elnökével, b. Majthényi Lászlóval értekezletet tartott. A bizottság elnöke fölhatalmaztatott, hogy az egyesület az Ausztriával fennálló vámcsatlakozásról oda tartja módosítandónak, hogy Magyarország külön vámterületet nyerjen.

E határozati javaslat ellenében Kautz Gyula egy nagyszabású beszédben indokolta indítványát, mely szerint a vámcsatlakozás további tíz évre fenn tartandó, némely hiány azonban pótlandó. Kautz indítványa mellett Korizmics László és Weiss Berthold szólottak, Mudrony mellett Csepregi, Fromm Antal, Körösi és Hirsch Manó.

— A váltótörvényjavaslat tárgyában összehívott bizottság hétfőn tartott ülésében a javaslatnak az elfogadás végetti bemutatás és elfogadásról szóló VI-ik, valamint a fizetés végetti bemutatás, lejárat, fizetés és fizetési határidő meghosszabbításáról szóló VII-ik fejezetét tárgyalva, a szerkezetet egyenhangy lényegtelen irányú módosításokkal elfogadta.

A vám- és kereskedelmi szerződés az orsz. magy. iparegyesületben.

Budapest ápril 22.

Az országos magyar iparegyesület tegnapi ülésében Horn Ede elnöklete alatt a vám- és kereskedelmi szerződés tárgyát Mudrony Soma határozati javaslatát folytán, mely az önálló magyar vámterület kimondását célozza.

Dr. Kautz Gyula szóval fel először. Bármely nézetben legyünk is Magyarország jelen pénzügyi helyzetére nézve; azt, ha méltányosak akarunk lenni, szem elől nem téveszthetjük, hogy Magyarország jelenleg 150 év alatt oly haladást tett, mint azelőtt 150 év alatt sem, az 1867. évi haladást pedig bátran hozhatjuk párhuzamba bármely újkorai nép haladásával. Nem akarja állítani, hogy a haladásnak a vámcsatlakozás volna az oka, mert aki sokat

akar bizonyítani, az nem bizonyít épen semmit, és azon helyzetbe jut, ahol Mudrony van, ki minden bajt a vámcsatlakozásnak tulajdonít. Magyarország haladása nem frásis, hanem minden szónál, hazafias eszménél hangosabban szóló tény a forgalom, mely 1848-ban 200 milliót tett, 1870-ben 830 millióra rugott. Ez oly haladás, mely megegyezik minden ellenérvt.

Szólok elismeri, hogy a vámcsatlakozásban baj van, és nem is csatlakozik bizonyos kereskedelmi kamarákhoz, melyek a vámcsatlakozást változtatlanul kívánják föntartani. De azt kétségbe nem lehet vonni, hogy a vámcsatlakozás hatása is kihatott arra, hogy Magyarország gazdasági életének belterje folytonos emelkedésben van. Azon állításra, hogy adórendszerünk, a vámcsatlakozás következtében az osztrák adórendszerrel függ, szólok megjegyzi, hogy az csak a közvetett adóakra nézve mondható; a direct adóknak függetlenek s így meg lettek volna változtathatók és ez még sem történt. Szólónak tudomás van arról, hogy Ausztria az indirect adóknál több reformot akart létesíteni, de ez nem történhetett meg, mert Magyarországon a reformot nem tudta a kormány érvényesíteni.

Ha tehát azt állítjuk, hogy adózási tekintben függünk Ausztriától, ne feledjük, hogy Ausztria is függ mi tőlünk; hogy ha az indirect adókat közösen reformáljuk, az nem a mi kárunk lesz, mert az föl nem tehető, be nem bizonyítható, hogy Magyarország és Ausztria adóviszonyaiban antagonizmus rejlik.

Azt állítja az indítványozó, hogy Magyarországból minden Bécsbe özönlik, persze a vámcsatlakozás miatt, és hogy Bécs a vámcsatlakozás következtében emelkedik tulsulyra. Bécs emelkedésének tulsulyának számos oka van, és ha a 67-es kiegyezés következtében Bécs felé gravitálunk, az még mindig elfogadhatóbb, mint hogyha Szent-Pétervár vagy Belgrád felé gravitálunk; mert Bécsben oly néppel jövünk összeköttetésbe, melynek szükségére van reánk, míg emitt durva tömegek által elnyomtatunk.

Indítványozó a vasutakat említi. Ha valaki bebizonyítja, hogy a vasutak jövedelmezősége emelkedett az által, hogy vámcsatlakozás emelkedett, a hol eddig még nem léteztek, akkor szólok mindazt, amit eddig igaznak tartott, sohasem tartja többé annak. Eddig szólok mindig azt tanulta, hogy a vasutak jövedelmezősége emelkedni szokott a hol egy vámcsatlakozás ledől. A vasutak jövedelmezősége, forgalmi képessége csak csökkenhet, ahol a kereskedelem szabad mozgása vámcsatlakozás által megakasztatik; attól tart tehát, hogy a vámcsatlakozás megszüntetése által a vasutak kamatgarantiája csak növekednék.

Az indítványozó azt állítja, hogy a közbenő vámcsatlakozás fölállításával Magyarország vagy 35-43 millió jövedelmet nyerne a vámokból. Honnét jött ez ennyire következtetésre? Mudrony Soma e kérdésre megfelel a vámügyről irt könyvében, ahol előadja, hogy összehasonlította több ország vámjövödelmét, az azokban tapasztalt emelkedést és a kilozott fejenkénti átlagokból számította ki, hogy Magyarországon egy-egy főre mennyi vámjövödelme esik.

Ha Mudrony a számításba esetleg Chinát is beveszi, akkor kilozhatta volna, hogy egy főre nem 6, hanem 20 ezre és így Magyarország vámjövödelmét 300 millióra tehetné volna, míg a vámcsatlakozás mellett Ausztria-Magyarországnak együtt véve csak tizenhatod fél millió vámjövödelme van. Föltéve, de meg nem engedve, hogy a közbenő vámcsatlakozás fölállításával Magyarország jövedelme csak ugyan emelkedik, vajjon ki fizeti meg azt a 20-30 milliót mit Mudrony szaporulat gyanánt mutat ki? Ha a német, olasz, szerb, iller fizeti, akkor szólok belenyugszik, de a nemzetgazdaságot azt bizonyítja, hogy az irtékeknek. A magyar államkincstár valamivel többet vesz be, de ez a valaki, a nemzet gazdasága. — A javasolt nemzetgazdasági politika vámcsatlakozást állít föl, melyek bizonyos iparágakat drágítanak, ellentétbe hoz multunkkal, nagy anachronizmust hoz létre, és visszavezet azon állapotba, a melyből Széchenyi által egyszer már kijutottunk. Némely iparág mesterséges fejlettsége oly áldozatokhoz vezet, melyeket csak Magyarország teljes függetlensége követelhet tőlünk. Ha a vámcsatlakozásból csakugyan volna jövedelm-szaporulat várható, akkor az osztrák pénzügyérek is hozzá nyultak volna ez eszközöz.

Az indítvány, a vámcsatlakozás fölállításával a magyar ipar védelmét veszi célba és ezért finanszívmot akar. Itt azonban a nemzetgazdasági tudomány egy axiómával áll elő. Minél kevésbé értik el a fináncz célja, azaz minél kevesebb ezik jön be külföldről, annál kevesebbet jövedelmez a vám; minél inkább értik el a fináncz vámszélja, annál kevésbé értik el a védelm célja. Föl kell tehát adni vagy az egyiket, vagy a másikat; a mixtum compositum nem állhat meg.

De szólok a határozati javaslatot már azért sem fogadhatjuk el, mert a vámcsatlakozás megfelel Magyarország szabadkereskedelmi tendenciának; szólok nem tartozik azon free traderek közé, kik a pusztá szabad kereskedelmi rendszerrel vélik paradicsommá tenni az országot. Szólok a Széchenyi által inaugurált rendszert nem kívánja földelni, nem tartja célszerűnek, hogy Ausztriával vámháborút kezdjünk, mely Magyarország nyers termelőinek érdekeit tetemesen károsítaná. Ezek után tehát indítványozza: „Mondja ki az országos magyar iparegyesület, hogy a Magyarország és Ausztria között fennálló vámcsatlakozás további tíz évre föntartandó, azonban tekintve annak egyenlő indirect adóemre nézve Magyarország szempontjából kedvezőtlen hatását, a közös vámtarifának több hátrányos szabványait, valamint azt, hogy a vámszélja alapján befolyó összegek megfelelőbb vámkezelési intézkedések által fokoztathatnának; akkép módosítandó, hogy e hiányok mielőbb és lehetőleg teljesen pótoltsanak.”

Csepregi azt kérde, hogy ha a vámcsatlakozás oly üdvös, miért nem rontják le a vámcsatlakozást Franciaországgal szemben is; szólok pártolja, Mudrony hat. javaslatát.

Korizmics László helyesli Kautz indítványát;

azt hiszi, hogy Mudrony könnyen rájöhett volna számításainak téves voltára, ha a várható vámjövödelem kiszámításánál egy percre az egész monarchiát Magyarország képzelte és látja, hogy a várt 40 millió helyett tényleg csak 16 és fél millió folyik be. Ha pedig a vámcsatlakozás oly üdvösök az iparra, miért nem állítják föl az egyes megyék közt is. Szólok arra utal, hogy újabb korban a kis vámterületek számának nem szaporítására, hanem inkább csökkentésére irányul minden törekvés és ha szólok idealisticus szellemben akarja beszélni, akkor a jövőtől nem számos apró vámterületet hanem inkább egy nagy és egész Európára kiterjedő vámcsatlakozást várná; inkább ezt tűzné ki eszmény gyanánt; végső sorban pedig nem tartja igazságosnak, hogy Magyarország lakosságának kilencz tizedrésze, mely mezőgazdaságot irt, tekinteten kívül hagyassék a csak egy tizedrészt tevő iparosok javára.

Fromm Antal a vámcsatlakozást ép azért tartja fölbontandónak, hogy szabadkereskedelmi tendenciáknak megfelelőbb vámpolitikát tizessünk.

Weiss Berthold Mudrony számításának több lényeges tévedését mutatja ki, és arra utal, hogy Oroszország védelmrendszere dacára is csak 40 millió rubelt vesz be 72 millió lakosa után; igaz, hogy a közös vámcsatlakozásból mi csak 30%-ot kapunk, de ez onnét van, mert Ausztriában sokkal több a fogyasztási képesség. Magyarország a kivitelből él, és tönkre jut, ha gabonája és bora után a külföldön beviteli vámot kell fizetnie.

Körösi József arra utal, hogy Magyarország, ha gyarapodni akar, nem maradhat tisztán földművelő állam és ezért védelmet kell behozni, ez ráklépés ugyan, de igazolva van Magyarország létfeltételeinek igényei által. Ha földművelő állam marad, a szaporodó népesség nem tud majd megélni a talajból.

Hirsch Manó azt fejtegeti, hogy Magyarországnak sokkal virágzóbb ipara és kereskedelme volt a 40-es években, mikor nem volt vámcsatlakozás, mint most. A védelm serkentené az ipart és emelné az ország életképességét, e tekintetben utal az elszegényedett Irhon példájára, és azt hiszi, hogy a védelm mellőzése bennünket is Irhon sorsára fog juttatni. Ezek után a vámcsatlakozást fölbontandónak tartja, de annak tanúsításul, hogy ez nem Ausztria elleni gyűlöletből, hanem tisztán önérdékből történik, ki kívánja mondatni, hogy az Ausztriából jövő árúknak 5-10 %-nyi előny engedtetik.

Horn Ede indítványára az általános vita föltűggesztetik és a legközelebbi kedden tartandó ülésen fog folytatattani.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése ápril 22-én.

Elnök: Perczel Béla megnyitván az ülést Bobory és Irányi képviselők által kérvények nyújtattak be.

Madarász József kérdést intéz az igazságügyminiszterhez, ha tudja-e, hogy Brassó törvényszéke végzéseit német nyelven hozza s van-e szándéka ezt jövőre megváltoztatni?

Pauler Tivadar igazságügyminiszter. Törvény szerint a telekkönyvi végzések az illető hatóság jegyzőkönyvi nyelvén is kiadhatók. Horváth Boldizsár adott ki egy rendelkezést a bíróságokra nézve, hogy a felsőbb bíróságokkal az állam nyelvén érintkezzenek, a végzések és kiadványok itt úgy, mint a telekkönyveknél az illető hatóság jegyzőkönyvi nyelvén is kiadhatók, a magyar szöveg mellett. Ha e törvény megsértenék, kész a jogorvoslatra.

Madarász József a választal meg van elégedve s reméli a brassói törvényszék rendre utasítását.

Bitó István miniszterelnök a határőrvidék újjászervezésére, s az 1872. VII. törvényzikk némely cikkeimél tett tulkadások fedezésére vonatkozó szentesített törvényeket nyújtja be.

Következik a napirend.

Tisza Kálmán. E szakasz a 7-ik §-al összeköttetésben áll. A módosításokat illetőleg, Kapp Gusztávra vonatkozva csak sajnálattal látta, ha az ő nyilatkozata kezdete lenne egy új államellenes iránynak; mert a szász nép, kiket különben magyarrábecsül, ha ily irányban indul, árthatna ugyan a magyar államnak is, de legtöbbet saját magának, mert ez megsemmisítésükre vezetne. Beszélő javaslatát tulajdonképen feleslegesnek találja ugyan; mert képtelenség, hogy valaki az illető vidék nyelvismerte nélkül vállalkozzék közjegyzőnek. Ő a 7-ik szakaszt hibásnak tartja, mert itt, megnyugtatóul is, az egész országban egyaránt kell elhatározni a közjegyzői okmányok nyelvét. Azon okiratok, melyek állami érdeket okvetlenül az állam nyelvén kell szerkeszteni. Ezért arra kéri a házat, hogy e két szakaszt utasítsa vissza a központi bizottsághoz, mely bejárásával a kényszerkérdések is, tegye meg előterjesztését. (Helyeslés.)

Pauler Tivadar helyesli Tisza Kálmán nézetét a nyelvre nézve, mert ő nem képzelt közjegyzőt, ki az illető vidék nyelvét ne ismerje. A közjegyzői csakis magán okiratokat szerkeszthet nem magyar, még pedig külföldi nyelveken is. Tisza indítványát elfogadja.

Toszt Gyula központi előadónak sincs ellenvétele, de a 7-dik szakaszt csak később szeretné oda-utasítani.

Vargics Endre feleslegesnek tartja a 2-dik szakasz visszautasítását, mert ez csak a jegyzői qualificatiojáról szól. A Kapp és Beszén módosításait nem fogadja el. Ezek által a közjegyzőkre igen nagy teher háromolnék, mert van az országban oly vidék is, hol 4-5 nyelv divatozik. Főlegesen tartja mindkét javaslatot.

Elnök felteszi a kérdést. Tisza indítványára.

Nemes Péter egy új módosítványt nyújt be, mely Beszén javaslatát kiegészítendő; ez így hangzik „és az illető körletlen létező nyelveken kellő jártassága van.”

Trauschenfels Emil elfogadja Tisza Kálmán javaslatát; de csodálkozik, mi adott okot Tiszának arra, hogy a szászokat államellenes intenciókkal vádolja. Csak azért, hogy mint kisebbség terjesztik elő véleményüket? Kapp véleményét magáévá teszi. A magyar kereskedelemben a német nyelv diplomáciai állást foglal el

(nevetés): tehát méltányos, hogy e nyelvnek nagyobb tér nyitassék. A horvátoknak is engedett a ház ily előnyököt (közbeiktálás: Az Horvátország!) De képviselői egyenlő joggal ülnek itt. A szászoknak is meg lehetne engedni a nemzet nyelvét (hobó.) Hogy ez politikai indokból történt, az nem gyengíti az érveit; és újból is hivatkozik a németre, mint kereskedelmi nyelvre s a szerződés kötésére. (Közbeszólások. Elnök az ezek miatt kitérő szónokot rendre utasítja.) Így kell ezeket még hosszasan kötni ezután is. Újból is kinyilatkoztatja, hogy Tisza módosítását elfogadja.

Tisza Kálmán szavai értelmének helyreigazításáért szólal föl. O nem azt róta meg, hogy mint kisebbség ellenvéleményt nyújtottak be. O ily képtelenséget nem mondott. Azt sem mondotta, hogy ellenséges álláspontot foglaltak el, — hanem hogy sajnálná, ha azt foglalnának el.

Zsedényi Ede visszautasítja Kapp módosítványát, kijelenti, hogy a képviselőház egyformán szereti az ország minden lakóit, míg szemben nem állanak a magyar állammal. Ez lenne egy második államnyelv követelése. Bésán javaslatát méltányosnak találja, mert a központosított kormány rendszeren saját embereit szokta elhelyezni, akár tudják a vidéki nyelvet, akár nem. Így történt ez a bírák, főispánok kinevezésével. Pártolja Tisza indítványát.

Lázár Ádám sajnálja, hogy a szászok minden alkalmat megragadnak külön aspirációik jelezésére. Azt véli, hogy még több összefüggésben álló szakasz van, melyet hasonlóképp a központi bizottsághoz kellene utasítani.

Wechter Frigyes szót emel, ámbar tudja, hogy bizonyos oldalról árulónak fogják mondani. Senkinek sincs joga kétségbevonni, hogy ő jó szász és hogy a német nyelvnek megkívánja az őt illető helyet, de azért elismeri a magyar nyelv fönségét és nem képes pártolni Kapp G. indítványát.

O még Nemes módosítványát is haszontalannak tartja, valamint az sem volt szükséges, hogy a magyar nyelv tudásának kötelessége a törvényben kifejeztetett, mert ez magától értetődik.

Lázár Ádám ellen fordul ki, mindig bünnel vádolja a szász nemzetet, legyen meggyőződve, hogy a szászok jó magyar állampolgárok akarnak maradni.

A ház ezen férfias fölszólalást nagy tetszéssel fogadta.

Lázár Ádám szavait magyarázza.

Tavaszi Endre Trauschenfels ellenében hivatkozik mind azon számos fővárosi üzletkekre, melyeknél az ügykezelés magyarul vitetik.

Máday Sándor a tárgyhöz kíván szólni és feleslegesnek tartja a módosítványokat.

Kasper Mihály állítja ugyan, hogy nem foglal el külön állást, el is ismeri a magyar nyelv supremáciáját, de azért még is a liberalismus szempontjából iparkodik Kapp mellett demonstrálni.

Schwaiger Gyula véget kíván vetni a vitának és Tisza indítványának elfogadását ajánlja.

Bésán a maga indítványát visszavonja és elfogadja nemesét.

Horn Ede védi a kereskedelmet és ipart a német jelleg ellen.

Pólya József csudálkozik, hogy annyira eltértek a tárgytól és 2 napot vesztettek, a tárgyhöz nem tartozó vitával.

Vége Tisza indítványa fogadtatik el.

A 3-dik szakaszhoz **Eötvös Károly** azon módosítványt teszi, hogy a közjegyző országos képviselő ne lehessen.

Indokolni kezdi módosítványát, de a ház hangos fölkiáltására eláll, módosítványa pedig egyhangulag elfogadtatik.

A 4-dik szakaszhoz **Kármán Lajos** hozzá kívánja tétetni, hogy a közjegyző nyereszkesedésre állapított részvénytársulat kormányzó tanácsának se lehessen tagja.

E módosítvány az előadó, Bonis képviselő ur és **Pauler Tivadar** miniszter azon észrevételeire, hogy nem kell túlságos megszorítások által a jóra való embereket elidegeníteni a közjegyzőségtől, elvetette a ház.

Az 5-dik szakasz **Hedry Ernő** azon figyelmeztetésére, hogy szoros összefüggésben áll az 55-dik szakaszszal **Várady Gábor** egy rövid észrevétele után függőben hagyatik.

A 9-dik szakasznál **Dulovics Ernő** emel szót, szerinte a közjegyzőnek összes vagyonával kell a netán okozott károktól jót állnia ez irányban az ovadék soha sem lehet elégséges és csak inkább arra szolgál, hogy a törvényesek irányában a bélyeg illetékekre nézve alapot nyújtson, ez okoknál fogva leszállítandónak véli ugy, hogy Budapest és a 20,000 lelket meghaladó városokban 2000 forint, egyebütt 1000 forint legyen.

A központi előadó e módosítványt el nem fogadja, a ház pedig visszautasítja.

A 10-ik szakaszhoz **Dániel Ernő** szólal föl s pártolja a IX-ik osztály különvéleményét, mely szerint a biztosíték fölé a közjegyzői kamara határozon, nem pedig az államügyész.

A központi előadó egy közvetítő indítványt tesz, mely szerint a kamara döntene az államügyész meghallgatása után.

A miniszter hozzájárul az előadó véleményéhez.

Matolay Etele, aki a IX. osztály véleményén volt, elfogadja az előadó közvetítő indítványát.

Horánszky Nándor az indítványt következőleg formúlazza:

„A biztosíték elfogadhatósága fölött a kir. ügyész véleményének meghallgatása mellett a közjegyzői kamara határoz, és ezen határozatáról mind a kir. ügyész, mind a közjegyzőt értesíti.

A határozat ellen mindkét részről folyamodásnak van helye az igazságügyi miniszterhez.

Lázár Ádám a IX. osztály véleményét pártolja s azt kívánja föntartatni.

Nemes Péter pártolja Horánszkyt, de azon kifogása van, hogy a javasolt szövegezésből úgy tűnik föl, mintha a kir. ügyész a kamarának alá volna rendelve,

azért a vélemény meghallgatása helyett, kikérését akarná tétetni.

Szilágyi Dezső az eredeti szöveget pártolja mint a legvilágosabbat.

Csáky Tivadar a szakaszt új szövegezés végett a központi bizottsághoz kívánja utasítani.

A ház meglehetősen zavaros és zajos módon végbe ment szavazás után **Horánszky** módosítványát fogadja el.

A 12-ik szakaszhoz **Kármán Lajos** indítványozza, hogy az eskünél e szó hivatalos hagyassék ki.

A 13-ik szakaszhoz **Dulovics Ernő** indítványozza, hogy a második bekezdés, mely a pecsét összeállításáról szól, hagyassék ki.

A 15-ik szakaszhoz ugyanazon képviselő indítványozza, hogy a közjegyző, íródjája megnyitására a jegyző maradjon is értesítve.

A 16-ik szakaszhoz **Kármán Lajos** kihagyatni kívánja mind azt, ami a pecsét megőrzéséről szól.

Mind ezen módosítványok a miniszter rövid fölvilágosításán folytán elvetettek.

Majoros kívánságára a ház megszámitatik, s az elnök már ki akarja mondani, hogy nem határozatképes, és készülni berekeszteni az ülést, midőn hangos fölkiáltások folytán új számítás eszközöltetvén, az időközben bejött képviselőkkel 115 tag jelenléte constatáltatik.

Csernatony hivatkozik Angliára hol 670 képviselő közt csak 40 jelenléte szükséges és ezek közt sokszor 30 sincs a házban, még sem jut senkinek eszébe a házat megszámitatni, ő a tárgyalásnak ilyenmü megakasztását csak bosszantásnak tekintti.

Majoros replikáz s azt mondja: kötelességet teljesített ily fontos kérdéssel szemben.

Huszár Imre figyelmezteti, hogy gondoskodjék miniszter pártja a fontos kérdéseknél ne 7 ember által legyen képviselve.

A 18-ik szakaszhoz **Lázár Ádám** emel szót s ezt a 19-ik szakasszal kéri fölvaltati mi azonban az előadó rövid észrevétele után el nem fogadtatik.

A 31-ik szakaszhoz **Bésán** egy styláris módosítványt javasol, **Lázár Ádám** pedig két új pontot, az előadó föl szólalása után **Bésán** módosítványa elfogadtatik, **Lázár** pedig nem.

A 32-ik szakasz után **Bésán** egy új szakaszt kíván tétetni, melyben ki van mondva, hogy a miniszter a kamarát fölvezetheti és új választmányokat rendelhet el azon esetre, ha az kötelességének meg nem felel.

Horánszky Nándor **Bésán** kívánságát inkább a fejegyelmi eljáráshoz tartozónak véli.

Matolay Etele elfogadja **Bésán** indítványát. Az előadó feleslegesnek tartja, miután úgy is évenként történik választás.

A ház ez indítványt elveti.

43-ik cikkhez föl szólítatik **Matolay** a ki nem akart szólni, de mert föl hívták még is szól.

A 44-ik cikkhez **Boncs** tesz egy rövid észrevételt.

A 48-ik cikk után **Bésán** kíván szólni a fejezet címéhez, de elkésvén, a ház ezt meg nem engedi.

Az 50-ik szakaszhoz **Steiger Gyula** fölvilágosítást kér a minisztertől, nincse az előbbeni cikkkel ellenmondásban.

Pauler miniszter megadja a kívánt fölvilágosítást. Az 54-ik szakaszra kerülvén a sor, a tárgyalás valamivel 2 óra előtt félbeszakítottatik, mert ezen fontos, a kényszer kérdéset magában foglaló szakaszhoz, több szónok van fölírva.

Holnap ülés.

Különitélek.

Budapest, ápril 22.

(Kinevezések) A kir. igazságügyi miniszter **Pavelu János** naszadi törvényszéki írnokot ugyanazon törvényszékhez irodatisztá, a szent-gothárdi törvényszékhez **Kivichász Ignác** törvényszéki telekkönyvi írnokot II. osztályú segédtelekkönyvvezetőre, **Horváth János** telekkönyvi díjnokot pedig telekkönyvi írnokká, **Kapor Győző** balassa-gyarmathi törvényszéki díjnokot ugyanazon törvényszékhez írnokká, a közmunka- és közlekedési miniszter **Olekvary Lajos** és **Schleicher Antal** mérnököt kir. segédmérnökökké, a pécsi pénzügyigazgatóság **Veseli Bélát** főadai segédítetté nevezte ki.

Király ő felsége tegnap este Bécsbe utazott, hol május 8-dikáig fog tartózkodni, midőn ismét vissza fog térni fővárosunkba. **Mária Valéria** főhercegnő születési évfordulója ma van; holnap után pedig egybekelési évfordulóját fogja ünnepelni a királyi pár. — O felségével **Andrássy Gyula** külügyminiszter is visszautazott Bécsbe.

Főpapi kinevezések. O felsége, a győri székeskáptalanban **Nogall Károly** Szt.-Adalbertől nevezett győrihegyi prépostnak az örkanonokságra, **Asztl Lajos** székesegyházi főesperesnek a Szt.-Adalbertől nevezett győrihegyi prépostságra, **Szabó István** sopronyi főesperesgyőrihegyi prépostságra, **Szabó István** sopronyi főesperesgyőrihegyi prépostságra, **Trichtl József** monori főesperesnek a sopronyi főesperességre, **Farkas Imre** loicsmándi főesperesnek a mosonyi főesperességre, **Kokas József** rábaközi főesperesnek a loicsmándi főesperességre, **Mester István** komáromi főesperesnek a rábaközi főesperességre, **dr. Bertha János** pápai főesperesnek a komáromi főesperességre, **Ebenhöch Ferencz** mesterkanonoknak a pápai főesperességre való fokozatos előléptetését, **József Jordán Tamás** tiszteletbeli kanonokot és darázs-falvi plebánost, s az ugyanott betöltendő tiszteletbeli kanonokságra: **Léhner Mihály** somfalvi plebánost nevezte ki.

Egyetemi magántanárok. A vallás- és közoktatásügyi magyar kir. miniszter **dr. Biermann Mihály**, győri kir. jogakadémiai helyettes tanársegédet, a római jogból; **Kiss István** jogtudort, a politikai tudományokból egyetemi magántanárként lett kiegészítő folytán, e minőségben megerősítette.

Püspök-szentelés. Németh József címzetes püspök, a csanádi püspök helyettese f. hó 19-én szenteltetett föl, **Kalocsán.** Az egyházi szertartást **Haynald Lajos** érsek végezte **Bonnáz, Schlauch** és **Nehiba** püspökök segédlete mellett; a főkapitány és az egész papság egyházi diszben jelentek meg. A fölzentelt püspök a szertartá-

sok végeztével, a püspöki jelvényekkel diszítve, háromszor térdet hajtott az érsek előtt, mire azután **Te Deum** énekeltetett el. Az érsek ezek után egy órákor fényes ebédet adott az összes papság és több előkelő világi ur számára; az első fölköszöntőt az érsek mondotta a pápára és a királyra.

— **A magyar földrajzi társulat** f. évi április 23-án (csütörtökön) délután fél 6 órákor az akadémia palotájában fölolvastó ülést tart. Az ülés tárgyai: 1. Egy látogatás Norvégiában. **Hunfalvy Páltól**. 2. „Samoa“ és „Jap“ szigetekről. **Berecz Antal**tól.

— **Az iparos-körben** csütörtökön, ápril 28-án este 7 órákor folytatólagos értekezlet tartatik „a fővárosi lakbérleti szabályok“ módosítása tárgyában, különös tekintettel az üzleti és munkahelyiségekre. Ez értekezleten nemtagok is résztvehetnek.

— **A gyógyszerész növendékeket** illetőleg a vallás és közoktatási miniszter, tekintettel azon körülményre, hogy a II-ik évbéli gyógyszerész-növendékek, ha az első évben hallgatott természettudományi tárgyakból a szigorlatot idejekorán le nem teszik, hanem arra csak a II-ik tanév folyamán alatt készülnek elő, ennek tantárgyait kellő figyelemmel nem kísérik: az alapos képzettség biztosítása érdekében elrendelte, hogy a jövő 1874—5-ki tanév kezdésétől fogva a II-ik évi tanfolyamra csak azon növendékek vétessenek fel, kik bizonyítványt mutatnak elő arról, hogy I-5 szigorlatukat sikeresen kiállották.

— **Az országos nőiparegyület** a választás eredmények kihirdetése s egyéb függőben maradt fontos ügy elintézése végett f. hó 26-án délelőtt 10 órákor a megyeház nagy termében folytatólagos közgyűlést fog tartani.

— **Bognár Zsigmond** ur, **Berecz Antal** urnak lapunk mult számában közzétett válaszára vonatkozólag a következő sorok közzétételére kért föl bennünket: T. szerkesztő ur! Becces lapja tegnapi számában egy helyreigazítást tett közzé, mely engem azon kellemetlen helyzetbe juttatott, hogy egyik barátom rendkívül igénybe vett emlékező tehetségét én is igénybe vegyem. O ugyanis előttem kétszer is említette, hogy kivette fiát a gyakorló ism-

kolából, mert ismerete nem gyarapodott; mert ha tanulni küldötte, mindig azt felelte: nincs lezke; mert délután nem lévén előadás, a gyermek unta magát vagy rendetlenkedett; mert a második félévben mindig csak professzorait kritizálta. Ezek után talán így módosíthatnók a helyreigazító ur szavai: „kötelességemnek tartom ezennel kinyilatkoztatni, hogy fiamat nem csupán a Bodnár ur által fölemlített ok miatt vettem ki a gyakorlóiskolából.“

— **Budapest fővárosi mai közgyűlésén** következő ügyek tárgyalattak. Bejelentetett, hogy a fővárosi takarékpénztár a helybeli szegények javára 1000 forintot ajándékozott. Ugyiszintén bejelentetett **Gruber Jozefa** tetemes hagyománya egyes fővárosi jótékony intézetek javára, valamint **Schosberger Zsigmond** adományai is. A polgármester felelete **Szentkirályi interpellációjára** (az égő szivarok eldobása tárgyában) nem vétetett tudomásul. Még több interpellatio intézettek a polgármesterhez és az egyes tanácsnokokhoz, így **Légrédy** a légszuszárak leszállítása iránt, mire **Alkér** tanácsnok azt felelte, hogy az árak leszállítása már tényleg folyamatban van, s nemokára a közgyűlés elé fog jönni. **Kammermayer** polgármester **Bródy** interpellációjára felelt — a **Duna gőzhajózási-társulatunk** a városhoz való viszonya ügyében.

— **Árvaszéki tagnak:** **Kármán Lajos**, az V kerület előljárójának: **Bechmayer György** választott. — **Kőrösy József** statisztikai igazgató indítványa: a fővárosi gabnakereskedés emelése tárgyában elfogadtatik, s az illető bizottságha **Havas Ignác**, **Fuchs**, **Szentkirályi**, **Falk Miksa**, **Házmán F.**, **Horn Ede**, s mások választattak. Ugyiszintén elfogadtatik az ebadó fölemelése, illetőleg kiterjesztése O-Budára (III. kerület).

— A hadfölszerelés könnyítése tárgyában leküldött honvéd-miniszteri ümi leirat fölolvastatván, **Steiger** indítványa az ügyben háromtagu bizottság küldetett ki, mely a delegátok elé kérvényt lesz terjesztendő. A közgyűlés holnap folytatattani fog.

— Az „**Athenaeum**“ kiadásában megjelentek: **Jókaitól** „Az örök béke,“ 4 kötetben; ára 4 forint.

— „Az elválasztottak“ **Lenz Mária** regénye, németből fordítva, 1 ftt 50 kr. — **Kenesei** őt a „**Buza**“ vetőmag nemesítéséről; ára 50 kr. — Latin nyelvtan **Szé-nássytól**, ára 90 kr.

— **A „Zenészet Lapok“** id. **Ábrányi Kornél** lapja ismét föltámad halottaiból. E lap tizenhárom évig állott föl, s az idén szerkesztője rövid időre beszűntette, de már a jövő hóban ismét megindítja azt. „Miután azonban, írja a hozzánk beküldött pártolási és előfizetési fölhívásban **Ábrányi Kornél**, — egy ily szakirodalmi vállalatnak még épenséggel nincs oly pártfogó közönsége hazánkban, dacára az ezekre menő felelnek, kiket azonban mindaddig még fájdalom, mindenféle nézet és érdektilbözetek tartanak távol a saját érdekükben való tömörítéstől is, hogy az saját erejéből, csak az anyagi kiállítási szükségleteit is fűdözhesse: hazafiúi bizalom és tisztelettel fordulok a hazai összes dal- és zenegyuletek és műbarátokhoz, hogy vállalatom anyagi költségei fűdözhetéséhez a rendes előfizetési illeték betudása mellett pártolási segélyösszeggel hozzájárulni sziveskedjenek. Bátor vagyok erre első sorban az országos magyar daláregyesület taggyuleteit s a hazai összes dal- és zenegyuleteket, valamint mind ama t. ez. műbarátokat tisztelettel fölkeréni, kik becces támogatásukkal eddig is lehetővé tették e téren működésemet. A jelen megváltozott és megrágtat kiállítási viszonyok közt, — nem számítva a szellemi erő és idő értékét — legkevésbé 240 éves előfizetőre van szükség, hogy a lap anyagi költségei fűdözve legyenek. Az esetben, ha e számarány által képviselt összeg fűdözése akár rendes előfizetések, akár pártolási összegek által kilátásba helyeztetik: a lap 1874: májushól elejétől fogva rendszeren meg fog jelenni. — Hogy a lap minél számosabb példányban foroghasson a t. ez. olvasó közönség körében: a pártolási összegből levonva az évi előfizetési illetéket, a t. ez. pártoló-egyletek vagy műbarátoknak annyi példánnyal szolgálunk évenként, ahány előfizető forint a segélyösszegben foglaltatik. A rendes előfizetési ár, postán küldve vagy házhöz hordva: egész évre

